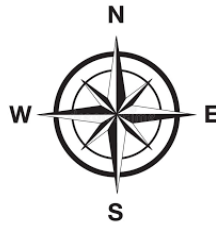

Overdrachtsnotitie
Strategisch Kompas
***Richtinggevend kader voor keuzes, identiteit en
samenwerking***

Februari 2026

I. INLEIDING EN AANLEIDING

Met deze notitie informeren we de nieuwe gemeenteraad over de voorgeschiedenis, de voortgang en de ontwikkeling van een Strategische Agenda voor de gemeente Beuningen.

De wereld is complex en verandert sneller dan ooit. We hebben te maken met grote transitie's, zoals klimaatverandering en energietransitie, het stoppen van verlies aan biodiversiteit en het herstellen van ecosystemen, de verregaande invloed van technologie en data op de samenleving, het verduurzamen van de agrarische sector en de intense druk op de inrichting van de fysieke leefomgeving door woningnood en infrastructuur. Deze veranderingen vragen om gemeentelijke wendbaarheid, weerbaarheid en innovatie.

Gezamenlijke focus helpt

Hoe de wereld en ons leven eruitziet in 2040 kunnen we wel voorspellen, maar niet weten. Wél kunnen we bepalen wat voor gemeente we willen zijn en wat we belangrijk vinden. En welke waarden en principes ons handelen zullen sturen, nu en in de toekomst. Gezamenlijke focus helpt ons om slimmer en met overzicht aan de slag te zijn. Samen met al onze samenwerkingspartners. De gemeente Beuningen ontwikkelt daarom een Strategisch Kompas voor de periode tot 2040.

Koersvast richting geven

Sterk staan als gemeente betekent leren van het verleden en met visie vóóruit regeren. Met het Strategisch Kompas zorgen we dat we koersvast blijven richting de bestemming van 2040. Daarvoor is een lange-termijn-aanpak nodig die verder reikt dan een bestuursperiode. Het is niet vrijblijvend maar een noodzaak wil Beuningen eigen regie houden op haar toekomst.

Houvast in roerige tijden

Daadkrachtig en consistent bestuur geeft houvast in roerige tijden. Zo kunnen we als gemeente - samen met iedereen in Beuningen - richting geven en consistente keuzes maken. En ons helder en duidelijke positioneren. We krijgen een concrete en transparante signatuur naar binnen en buiten.

Beuningen staat aan de vooravond van een nieuwe bestuursperiode. Deze overdrachtsnotitie geeft helderheid over het opgebouwde proces, de uitgangspunten en de voorgenomen vervolgstappen aan de nieuwe gemeenteraad, zodat deze op een goed geïnformeerde en bewuste wijze eigenaarschap kan nemen over het vervolg.

Agenda wordt Kompas

De termen Strategische Agenda en Strategisch Kompas worden vaak door elkaar en naast elkaar gebruikt. Toch is er een verschil.

Een *strategisch kompas* fungeert als een richtinggevend kader voor strategische visie, koersbepaling en reflectie. Het maakt toetsen van keuzes mogelijk. Een strategisch kompas heeft een tijdshorizon voor de lange termijn, in dit geval tot 2040.

Een *strategische agenda* is een concreet actieplan met prioriteiten, doelen en initiatieven voor de lange termijn. Het heeft een tijdshorizon van 1 tot 3 jaar.

Het kompas focust op welke richting we opgaan, de agenda op wat moet worden gedaan. Daarom wordt de benaming 'Strategisch Kompas - richtinggevend kader voor keuzes, identiteit en samenwerking'. Omdat het woord 'kompas' heel duidelijk aangeeft wat het is, namelijk een richtinggevend kader voor het toekomstperspectief Beuningen 2040. Hiermee kunnen we als gemeente wendbaar inspelen op ontwikkelingen zonder verlies van koers.

II. FUNCTIE VAN HET STRATEGISCH KOMPAS

1.1 Kernfuncties

Het Strategisch Kompas vervult meerdere kernfuncties:

- **Richtingbepaling**
Het Strategisch Kompas schetst wat voor gemeente we willen zijn en wat de gewenste toekomstige koers is richting 2040.
- **Prioritering**
Het Strategisch Kompas helpt bij het bepalen welke maatschappelijke opgaven prioriteit krijgen en waar tijd, capaciteit en middelen op worden ingezet.
- **Sturing en beheer**
Het Strategisch Kompas vormt een basis voor strategische keuzes en grote opgaven en biedt houvast voor de doorwerking naar beleid, programma's en uitvoering. Het zorgt voor transparantie en maakt verantwoording vooraf en achteraf mogelijk.

Het Strategisch Kompas is richtinggevend voor:

- gemeentebestuur (gemeenteraad en college)
- gemeentelijke organisatie
- inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners
- regionale partners

1.2. Wat is er al gedaan?

2008

Al in 2008 is begonnen met een visie op het toekomstige Beuningen. Op inspraakavonden is toentertijd onder begeleiding gesproken met inwoners en partners over de uitdagingen, identiteit en koers van Beuningen. Dat heeft geresulteerd in een rapport dat in de wandelgangen 'het oranje boekje' is gaan heten. Het is niet gekomen tot besluitvorming of een uitvoeringsprogramma om handen en voeten te geven aan de in de visie geformuleerde standpunten.

2019

In 2019/2020 is er specifiek aandacht geweest voor de kernwaarden van Beuningen. Doel was een goed fundament te leggen voor de strategische koers. In opdracht van het gemeentebestuur is onder begeleiding gewerkt aan een gedragen set kernwaarden. Dat gebeurde onder regie van een 'werkgroep Strategie', met vertegenwoordigers van verschillende partijen. In dat traject heeft twee keer een participatieronde plaatsgevonden. Met de raad is in 2020 gekomen tot een set kernwaarden die op dit moment nog worden gehanteerd: Verbinding, Betrokkenheid en Mooi plekje. Vanwege de corona-epidemie en een lastige coalitieperiode werden de kernwaarden niet verder uitgewerkt en geactiveerd.

2024

In 2024 is in samenwerking met een extern bureau gestart met het verkennen van de fundamenten voor een Strategische Agenda. Met een interne klankbordgroep is samen met bestuursadviseurs onderzoek gedaan naar de trends en ontwikkelingen die Beuningen in de komende 15 jaar zullen raken en de opgaven die daaruit naar voren komen.

2025

Tijdens de opening van het raadsseizoen op 29 augustus 2025 en tijdens een informatiebijeenkomst op 9 december 2025 zijn die inzichten besproken met de raadsleden. Er is ruimte gegeven om de inzichten verder te vertalen naar een Strategische Agenda. Naast de trends en ontwikkelingen is ook opnieuw gekeken naar de kernwaarden van Beuningen, om die verder te concretiseren. De raad gaf aan te weinig betrokken te zijn bij de ontwikkeling van de Strategische Agenda en kon zich niet volledig vinden in de strekking ervan. Uit gesprekken met de raad bleek ook dat de kernwaarden om verdere uitwerking vraagt met de nieuwe gemeenteraad.

2026

De ontwikkeling van een strategische visie voor Beuningen tot 2040 is opnieuw opgepakt. De naam Strategische Agenda wordt niet langer gebruikt. Deze dekt immers de lading niet. De ontwikkeling van een strategische agenda is alleen mogelijk wanneer daaraan een Strategisch Kompas voorafgaat.

1. Hoe nu verder?

Om te komen tot een volledig, uitgebalanceerd en gedragen Strategisch Kompas werken het college en de organisatie aan een contourennota en een plan van aanpak. Op basis daarvan kunnen we komen tot een proces dat alle partijen betreft en verbindt.

De **contourennota** schetst de huidige situatie waarin de gemeente Beuningen zich bevindt. Het dient om discussie te stimuleren, keuzes te verkennen en de contouren van een mogelijke nieuwe aanpak te schetsen. Het is een document dat zich richt op de grote lijnen, niet op details.

In het **plan van aanpak** staat op een gestructureerde wijze wat het project inhoudt, hoe we dit gaan uitvoeren, wat het tijdsplan is, wie daarbij betrokken worden en wie welke taken zal uitvoeren (rollen, taken en verantwoordelijkheden). Het bevat de doelstelling, de onderzoeksvragen, de gekozen methoden, de planning en de afbakening. Het helpt ook bij het bewaken van de scope en de middelen. Het plan van aanpak zorgt voor duidelijkheid, focus en efficiëntie, zodat iedereen weet wat er van het project verwacht kan worden. Het dient als routekaart en afsprakenkalender naar een Strategisch Kompas.

2. Uitgangspunten voor het vervolgproces

In 2025 is al gewerkt aan een eerste basis voor dit Strategisch Kompas. Bij het vervolgproces in 2026 zijn de volgende uitgangspunten leidend:

- **Samen richting bepalen**
Het Strategisch Kompas wordt ontwikkeld in dialoog met de gemeenteraad, inwoners, maatschappelijke partners, ondernemers, buurgemeenten en de ambtelijke organisatie. Het is een gezamenlijk toekomstgericht kompas.
- **Politiek-bestuurlijk eigenaarschap**
Raad en college zijn eigenaar van het proces en verantwoordelijk voor de voortzetting daarvan na vaststelling van het Strategisch Kompas.
- **Participatie is adviserend**
De inbreng uit de samenleving en de regio dient ter verrijking en duiding. De uiteindelijke keuzes en prioriteiten worden vastgesteld door de raad.
- **Focus op lange termijn en maatschappelijke opgaven**
Het Strategisch Kompas richt zich op de lange termijn en overstijgt individuele bestuursperiodes.
- **Samenhang boven sectoraal denken**
Maatschappelijke opgaven worden integraal benaderd. Thema's als wonen, welzijn, economie, duurzaamheid, mobiliteit en leefbaarheid worden in samenhang beschouwd.
- **Transparant proces met duidelijke keuzes**
Het proces en de afwegingen zijn inzichtelijk. Niet alle wensen kunnen worden gehonoreerd; keuzes worden expliciet en onderbouwd gemaakt.
- **Gebruik maken van wat er al is**
We starten niet vanuit een blanco positie, maar versterken en verbinden wat er al is.

3. De kernthema's

De vijf kernthema's die we uitwerken in het Strategisch Kompas zijn:

- ★ Sociale cohesie, inclusieve samenleving, zorg en welzijn
- ★ Ruimtelijke ontwikkeling en leefbaarheid
- ★ Duurzaamheid en klimaatbestendigheid
- ★ Veiligheid en weerbaarheid
- ★ Bestuur en samenwerking

Op basis van deze thema's krijgt de participatie vorm, worden vragen en dilemma's voorgelegd aan betrokkenen en bouwen we een document op waarin verschillende scenario's vorm krijgen, waaruit bestuurlijk een keuze kan worden gemaakt.

4. Trends en ontwikkelingen

De presentatie 'gemeente Beuningen 2040' in de raad van 9 december liet zien dat Beuningen de komende jaren te maken krijgt met grote veranderingen. Door vergrijzing, gezondheidsverschillen, migratie en een aanhoudend tekort aan woningen komt de leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid onder druk te staan, terwijl personeelstekorten vragen om andere manieren van wonen en zorg. Ook klimaatverandering, minder biodiversiteit en de schaarse ruimte in Nederland maken het nodig om sneller werk te maken van verduurzaming, klimaatadaptatie en vergroening. Deze ontwikkelingen vergroten de druk op zorg, welzijn en betaalbaarheid en vragen om meer samenwerking in de regio, actieve betrokkenheid van inwoners en een flexibele, digitaal sterke gemeente. Daarom is een vervolg nodig, dat we verder willen uitwerken en toelichten in een contourennota.

5. Globale planning

Voor het vervolgproces richting vaststelling van het Strategisch Kompas zijn de volgende belangrijke mijlpalen voorzien. Deze planning is op hoofdlijnen en wordt met het nieuwe gemeentebestuur uitgewerkt en vastgesteld:

1. **Opstellen van contouren en een plan van aanpak** **2e kwartaal 2026**
Het concretiseren van de scope, thema's, processtappen, participatievormen en planning.
2. **Participatie met de samenleving en de regio** **3e kwartaal 2026**
Het ophalen van perspectieven, ideeën en aandachtspunten bij inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en buurgemeenten.
3. **Richting kiezen op basis van opgehaalde input** **4e kwartaal 2026**
Het delen van de participatie-inbreng en het maken van strategische keuzes en prioriteiten door raad en college op basis van thema's en scenario's.
4. **Opstellen en vaststellen van het Strategisch kompas** **1e kwartaal 2027**
Het uitwerken van het Strategisch Kompas tot een samenhangend document en het formeel vaststellen daarvan door de gemeenteraad.
5. **Ingebruikname**
Het is de bedoeling dat de keuzes in het Strategisch Kompas daadwerkelijk zichtbaar worden. Na vaststelling wordt het document vertaald naar uitvoeringsprogramma's, werkafspraken, procedures, communicatie en rapportagelijnen.

6. Raadswerkgroep

Het voorstel is om na de installatie van de nieuwe gemeenteraad een werkgroep Strategisch Kompas vanuit de raad aan het project te verbinden. De werkgroep functioneert als een reflectieve en richtinggevende denktank binnen het bestuurlijke proces. De werkgroep vervult een verkennende, adviserende en agenderende functie.

Bijlage 1: Raadsinformatieavond 9 december 2025

Inleiding

Op 9 december 2025 vond een gespreksronde over het Strategisch Kompas plaats. Na een openingswoord van de burgemeester volgde er een presentatie over de trends en ontwikkelingen namens de groep strategische ambtenaren. Raadsleden hebben gesproken over hun visie op de ontwikkelingen, vragen gesteld en advies meegegeven aan de aanwezige beleidsadviseurs.

Onderdeel van het Strategisch Kompas is de gewenste identiteit van Beuningen, onder andere bestaande uit de kernwaarden. Kernwaarden geven houvast bij keuzes in een complexe werkelijkheid. Ze helpen het gewenste karakter van Beuningen te versterken en geven richting aan keuzes en gedrag. Waarom zo en niet anders? In het tweede deel van de raadsvergadering van 9 december gingen de raads- en commissieleden uiteen in drie groepen om het gesprek te voeren over de kernwaarden Verbinding, Betrokkenheid en Mooi plekje.

Elke groep benaderde op 9 december één dilemma vanuit één kernwaarde, bijvoorbeeld:

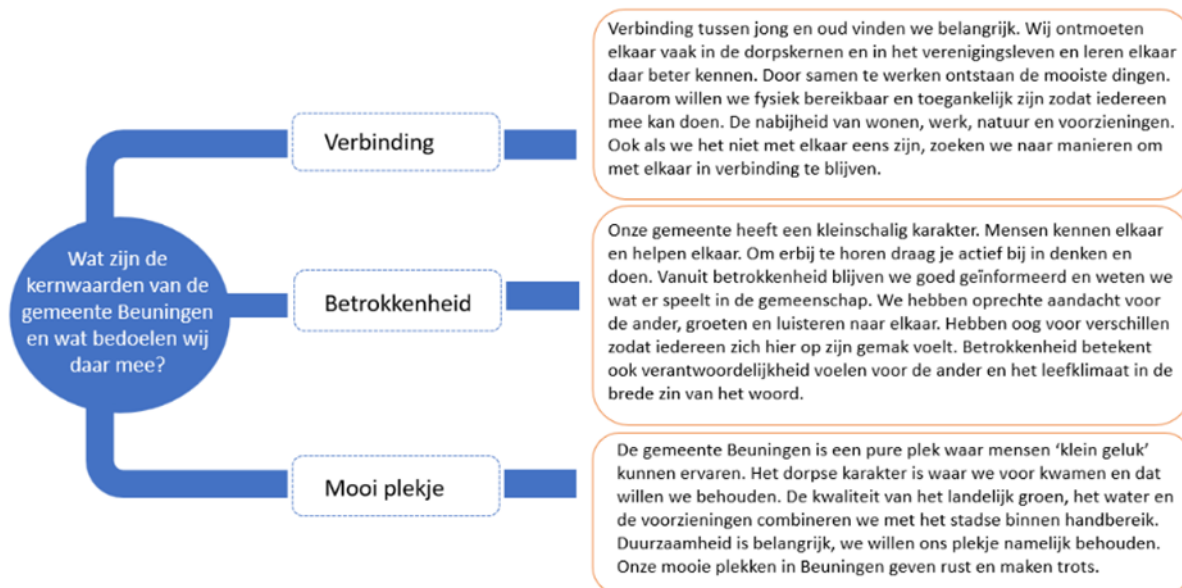
* Willen we een gemeente die kiest voor groen, schaduw en toekomstbestendigheid, zelfs als dat betekent dat bewoners mobiliteitsruimte verliezen?

Of kiezen we voor maximale parkeerruimte en dagelijks gemak, zelfs als dat de leefkwaliteit, biodiversiteit en verkoeling in de wijk blijvend beperkt?

Hoe zijn de huidige Beuningse kernwaarden vastgesteld?

In 2019/ 2020 zijn in het interactieve traject 'Waardevol Beuningen' samen met de Beuningse gemeenteraad en de samenleving kernwaarden opgesteld: Verbinding, Betrokkenheid en Mooi plekje. Ze kwamen tot stand in meerder stappen, waarvan de belangrijkste:

- **Maart-augustus 2019:** Start werkgroep strategie van de raad, kick-off met de raad bij de start van het raadsseizoen
- **Augustus – oktober 2019:** Analyse van de uitkomsten van het traject van 2008 (het 'Oranje boekje'), analyse Motivaction rapport van 2008 met inwonersprofiel van de dorpskernen, analyse bestaande strategiestukken en communicatie uitingen. Daaruit destilleren wat de kern van de Beuningse identiteit zou kunnen zijn
- **Oktober 2019:** drie participatieavonden waarin raadsleden, commissieleden, beleidsadviseurs en inwoners in gesprek gingen over de mogelijke kernwaarden (zonder sturing). De beraadslaging is genotuleerd
- **Januari – februari 2020:** vertaalslag met de werkgroep strategie naar een set gekozen kernwaarden: Verbinding, Betrokkenheid en Mooi plekje
- **Maart 2020:** beeldende avondsessie ('Foto Safari') om met raadsleden, commissieleden, beleidsadviseurs en inwoners meer gevoel en woorden toe te voegen aan de drie kernwaarden. In maart brak de coalitie op en kreeg ook Beuningen te maken met Corona.
- **Mei – augustus 2020:** Op verzoek van de raad nog een digitale participatieronde en interviews om een extra check te doen op de set kernwaarden en betekenis die eraan werd gegeven.
- **November 2020:** de kernwaarden worden voorlopig vastgesteld en bekendgemaakt via een film: [Waardevol Beuningen - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=lmbqpGD4svg) (<https://www.youtube.com/watch?v=lmbqpGD4svg>)

Vervolg nodig

In het afrondende groepsgesprek van 9 december 2025 is vastgesteld dat een vervolg met de nieuwe gemeenteraad nodig is. Niet iedereen herkent zich in de huidige kernwaarden of heeft daar een helder beeld bij. En de vraag is of deze kernwaarden nog passen bij wie Beuningen nu is en wil zijn, en wat zij concreet betekenen voor ons handelen.

De noodzaak om dit gesprek opnieuw te voeren hangt samen met de veranderende wereld waarin we opereren. De opgaven waar we voor staan vragen om langetermijndenken en duidelijke keuzes. Dat raakt direct aan onze bestuurskracht, onze identiteit als gemeente en het beeld dat we hebben van Beuningen in 2040.

Kernwaarden vormen de basis onder die identiteit. Wanneer zij scherp en toekomstgericht zijn, geven zij richting aan gedrag, prioritering en besluitvorming. In het vervolgproces willen we daarom de kernwaarden opnieuw beschouwen en deze verbinden aan het bepalen van de visie, met een doorkijk naar 2040. Zo ontstaat een helder en samenhangend kader voor de keuzes die voor Beuningen nodig zijn.

Dit wordt onderdeel van het vervolgproces dat we met het nieuwe gemeentebestuur oppakken. Kortom, het gesprek over wie wij willen zijn als Beuningen verdient een mooi vervolg!